TelanganaWEB

తెలంగాణ : చారిత్రక, భౌగోళిక, సాంస్కృతిక, రాజకీయ గుర్తింపు

Telangana: Historical, Geographical, Cultural, Political Identity

అధ్యాయం – 1 సారాంశం మ్యాప్ (Chapter 1 Summary Map)

- 1724 – హైదరాబాద్ సంస్థాన స్థాపన (Establishment of Hyderabad State)
- 1919 – ముల్కీ నియమాలు (Mulki Rules)
- 1935 – ముల్కీ లీగ్ (Mulki League)
- 1948 – భారత యూనియన్‌లో విలీనం (Merger with Indian Union)
- 1952 – ముల్కీ ఉద్యమం (Mulki Agitation)

కీలక భావన: తెలంగాణ అనేది కొత్తగా సృష్టించబడిన ప్రాంతం కాదు — అది చరిత్ర, భౌగోళికం, సంస్కృతి, మరియు పోరాటాలతో రూపుదిద్దుకున్న ప్రత్యేక గుర్తింపు.

(Key Concept: Telangana is not a newly created region — it is a distinct identity formed by history, geography, culture, and struggles.)

CHAPTER 1

తెలంగాణ : గుర్తింపుకు మూలాలు

(Roots of Telangana Identity : 1724–1952)

ఈ అధ్యాయంలో మీరు తెలుసుకోగలిగేది

- **తెలంగాణ యొక్క భౌగోళిక స్వరూపం**
  (దెక్కన్ పీఠభూమి, గోదావరి-కృష్ణా నదీ వ్యవస్థ, చెరువుల ఆధారిత సాగు)
- **హైదరాబాదు సంస్థాన రాష్ట్రం**
  (అసఫ్ జాహీ నైజాం పాలన - 1724 నుండి 1948 వరకు)
- **తెలంగాణలోని ప్రజలు, సమాజ నిర్మాణం**
  (రైతులు, కుల వ్యవస్థ, గిరిజన సముదాయాలు)
- **పరిపాలనలో ఉర్దూ అధికార భాషగా ఉండటం మరియు ప్రజల భాష అయిన తెలుగు పక్కన పడిపోవడం**
- **ముల్కీ నియమాలు – 1919**
  (స్థానికుల ఉపాధి హక్కుల రక్షణకు చేసిన ప్రయత్నం)
- **ముల్కీ లీగ్ – 1935** (తెలంగాణలో తొలి రాజకీయ చైతన్యం)
- **1948లో భారత యూనియన్‌లో విలీనం మరియు అనంతర పరిపాలనా మార్పులు**
- **1952 ముల్కీ ఉద్యమం**
  (ఉపాధి అన్యాయానికి వ్యతిరేకంగా మొదటి ప్రజా ఉద్యమం)

1724	1919	1935	1948	1952
(అసఫ్ జాహీ పాలన)	(ముల్కీ నియమాలు)	(ముల్కీ లీగ్)	(విలీనం)	(ముల్కీ ఉద్యమం)

కీలక భావన: తెలంగాణ కొత్తగా ఏర్పడిన ప్రాంతం కాదు — చరిత్ర, భూగోళం, సంస్కృతి, భాష మరియు పోరాటాల ద్వారా రూపుదిద్దుకున్న ప్రత్యేక గుర్తింపు.

TelanganaWEB

TelanganaWEB

తెలంగాణ: భౌగోళిక గుర్తింపు & ప్రభావం

Geographical Identity & Impact

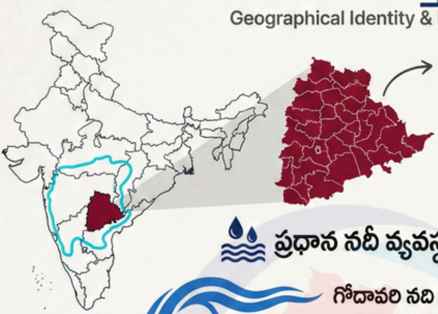

దక్కన్ పీఠభూమి
దక్షిణ మధ్య భారతదేశం

- ఎగుడు దిగుడు రాళ్ళ భూమి
- తక్కువ వర్షపాతం, కరువు పీడిత

ప్రధాన నదీ వ్యవస్థలు & నీటిపారుదల

- గోదావరి నది (ఉత్తరం)
  - మంజీర, ప్రాణహిత
- కృష్ణానది (దక్షిణం)
  - మూసీ, తుంగభద్ర

కాలువ నీటిపారుదల (పరిమితం)

వ్యవసాయం & గ్రామీణ సంస్కృతి

చెరువులు (ట్యాంక్స్)

మిషన్ కాకతీయ పునరుద్ధరణ

బావులు (వెల్స్)

బోర్లు (ప్రస్తుత ఆధారం)

వర్షాధార వ్యవసాయం

కోస్తా ఆంధ్ర వలె కాకుండా పరిమిత కాలువ నీటిపారుదల, చెరువులపై అధిక ఆధారపడటం

చరిత్ర & పరిపాలన

- హైదరాబాద్ సంస్థానం (1724–1948)
- అసఫ్ జాహీ నిజాం పాలన
- భూస్వామ్య వ్యవస్థ (జమీందారీ, జాగీర్దారీ)

వెట్టి చాకిరి

ముఖ్యమైన విషయం & ప్రభావం

భౌగోళిక పరిస్థితులు మరియు నిజాం పాలన తెలంగాణ వ్యవసాయ కష్టాలను, చెరువుల ఆధారిత గ్రామీణ సంస్కృతిని, మరియు భవిష్యత్తు ఉద్యమాలకు పునాదిని రూపొందించాయి.

TelanganaWEB

TelanganaWEB

తెలంగాణ : ఒక ప్రత్యేక సాంస్కృతిక గుర్తింపు

Hyderabad Princely State to Early Resistance (1724–1952)

Geography
దక్కన్ పీఠభూమి, గోదావరి–కృష్ణా పరివాహక ప్రాంతం, చెరువుల ఆధారిత వ్యవసాయం

Political Background
అసఫ్ జాహీ నిజాంల పాలనలో హైదరాబాద్ సంస్థానం (1724–1948)

People & Society
గ్రామీణ, కుల ఆధారిత, గిరిజన సమాజం

Language & Culture
తెలంగాణ తెలుగు, జానపద సంప్రదాయాలు, స్థానిక పండుగలు

Administration
ఉర్దూ అధికార భాష, భూస్వామ్య అధికార నిర్మాణం

Employment Issue
ముల్కీ నియమాలు (1919) మరియు వాటి ఉల్లంఘనలు

Early Resistance
ముల్కీ లీగ్ (1935) మరియు 1952 ముల్కీ ఉద్యమం

కీలక అంశం
తెలంగాణ అనేది కొత్తగా సృష్టించబడిన ప్రాంతం కాదు — అది చరిత్ర, సంస్కృతి, భాష మరియు పోరాటాలతో రూపుదిద్దుకున్న ప్రత్యేక గుర్తింపు.

1724 (అసఫ్ జా I) → 1919 (ముల్కీ నియమాలు) → 1935 (ముల్కీ లీగ్) → 1948 (విలీనం) → 1952 (ముల్కీ ఉద్యమం)

హైదరాబాద్ సంస్థానంలో తెలంగాణ (1724–1948)

Telangana in Hyderabad Princely State

సంస్థాన స్థాపన & పాలన

1724: ఆసఫ్ జా I (మీర్ ఖమర్-ఉద్-దీన్ ఖాన్) చే స్థాపన (దక్కన్ సుబేదార్). → ఆసఫ్ జాహీ వంశం (7 తరాలు, Asaf Jahi dynasty). → 1948 వరకు నిజాంల పాలన (స్వతంత్ర సంస్థానం, sovereign princely state).

తెలంగాణ ప్రధాన ప్రాంతం & పరిపాలన

- హైదరాబాద్ సంస్థానంలో తెలంగాణ అతిపెద్ద తెలుగు ప్రాంతం.
- బ్రిటిష్ పాలనలో లేదు (ఆంధ్రా, రాయలసీమ వలె కాదు), సామంత, భూస్వామ్య పాలన కింద ఉండేది.
- అధికార భాష: ఉర్దూ (పాలన, కోర్టులు, విద్య); తెలుగుకు అధికారిక హోదా లేదు.
- ప్రధాన జిల్లాలు: వరంగల్, నిజామాబాద్, కరీంనగర్, మహబూబ్‌నగర్, మెదక్, నల్గొండ.

భూస్వామ్య అధికార నిర్మాణం

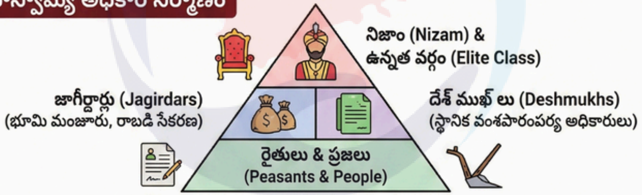

సమాజంపై ప్రభావం

- రైతులపై అధిక పన్నులు, వెట్టి చాకిరి (Vetti).
- న్యాయ రక్షణ కరువు.
- గ్రామీణ తెలంగాణ: వెనుకబాటు, ఆర్థిక దోపిడీ.
- రాజకీయ భాగస్వామ్యం శూన్యం.

కీలక అంశం

తెలంగాణ ప్రాంతం హైదరాబాదు సంస్థానంలో భాషాపరమైన ప్రజాస్వామ్యంగా కాకుండా, భూస్వామ్య ఆధిపత్యంపై ఆధారపడిన సామంత వ్యవస్థగా (feudal agrarian society) పాలించబడింది.

TelanganaWEB

ముల్కీ వ్యవస్థ & ఉపాధి విధానాలు

(Mulki System & Employment Policies)

📌 ముల్కీ వ్యవస్థ అంటే ఏమిటి?

- ముల్కీ (Mulki) అంటే హైదరాబాదు సంస్థాన రాష్ట్రానికి చెందిన స్థానిక నివాసి.
- ముల్కీ వ్యవస్థను స్థానికుల ఉపాధి హక్కులను రక్షించేందుకు రూపొందించారు.
- ప్రభుత్వ ఉద్యోగాల్లో బయటివారికి (నాన్-ముల్కీలు) ప్రాధాన్యం తగ్గించడమే ప్రధాన ఉద్దేశ్యం.

📌 1919 ముల్కీ ఫర్మాన్

- 1919లో, హైదరాబాదు సంస్థానానికి చెందిన 7వ నైజాం మీర్ ఉస్మాన్ అలీ ఖాన్ ఒక ఫర్మాన్ (రాజాజ్ఞ) జారీ చేశారు.
- ఈ ఫర్మాన్ ద్వారా ముల్కీ నియమాలు అధికారికంగా అమల్లోకి వచ్చాయి.

☆ ముఖ్య నిబంధన: ప్రభుత్వ ఉద్యోగాల్లో ముల్కీలకే ప్రాధాన్యం ఇవ్వాలి.

📌 ముల్కీ నిర్వచనం (Official Definition)

క్రింది అర్హతలలో ఏదైనా కలిగి ఉంటే వ్యక్తి ముల్కీగా పరిగణించబడేవాడు:

- హైదరాబాదు సంస్థానంలో పుట్టి ఉండాలి, లేదా
- కనీసం 15 సంవత్సరాలు నిరంతర నివాసం కలిగి ఉండాలి, లేదా
- తల్లిదండ్రులు హైదరాబాదు సంస్థానానికి చెందినవారై ఉండాలి

📌 ఉపాధి & సివిల్ సర్వీస్ విధానం

ముల్కీ నియమాలు వర్తించిన శాఖలు:

- రెవెన్యూ, పోలీస్, విద్య, న్యాయ విభాగం (తక్కువ స్థాయిల్లో), క్లరికల్ మరియు పరిపాలనా ఉద్యోగాలు.
- పరిపాలన భాషగా ఉర్దూ తప్పనిసరిగా ఉండేది.

📌 ముల్కీ-నాన్ ముల్కీ సమస్య ఎలా ఏర్పడింది?

20వ శతాబ్ద ప్రారంభంలో → మద్రాస్ ప్రెసిడెన్సీ, బాంబే ప్రాంతాల నుంచి నాన్-ముల్కీలు పెద్ద సంఖ్యలో ఉద్యోగ్గా వచ్చారు. → దీని వల్ల స్థానిక తెలంగాణ యువతకు ఉపాధి అవకాశాలు తగ్గాయి.

- వారు: ఇంగ్లీష్ / ఉర్దూ పరిజ్ఞానం కలవారు, విద్యావంతులు.

📌 ముల్కీ లీగ్ స్థాపన – 1935

- ముల్కీ హక్కుల రక్షణ కోసం 1935లో నైజాం సబ్జెక్ట్స్ లీగ్ స్థాపించబడింది.
- ఇది ప్రజల్లో ముల్కీ లీగ్గా ప్రసిద్ధి చెందింది.

🌟 కీలక అంశం

ముల్కీ వ్యవస్థ స్థానికుల ఉపాధి రక్షణకు తీసుకొచ్చినా, అమలు లోపాలు మరియు ఉల్లంఘనల వల్ల ముల్కీ-నాన్ ముల్కీ వివాదం పుట్టి, భవిష్యత్తులో తెలంగాణ ఉద్యమానికి పునాది వేసింది.

TelanganaWEB

ముల్కీ లీగ్ (1935): తెలంగాణలో రాజకీయ చైతన్యం

Mulki League (1935): Political Awakening in Telangana

1935

నిజాంస్ సబ్జెక్ట్స్ లీగ్ ఏర్పాటు

ముల్కీ లీగ్ ఏర్పాటుకు నేపథ్యం

- 20వ శతాబ్దం ప్రారంభం నాటికి, ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలు బయటి వ్యక్తుల (నాన్-ముల్కీల) ఆధీనంలోకి వెళ్లాయి.
- స్థానిక విద్యావంతులైన తెలంగాణ యువత ఎదుర్కొన్నవి: నిరుద్యోగం, పరిపాలనలో నిర్లక్ష్యం, ముల్కీ నిబంధనల (1919) అమలు జరగకపోవడం.
- ఈ పరిస్థితి ఉపాధి హక్కులపై ఆధారపడిన మొదటి వ్యవస్థీకృత రాజకీయ ప్రతిస్పందనకు దారితీసింది.

నిజాంస్ సబ్జెక్ట్స్ లీగ్ స్థాపన – 1935

- 1935లో, హైదరాబాద్ సంస్థానంలోని స్థానిక విద్యావంతులు 'నిజాంస్ సబ్జెక్ట్స్ లీగ్' అనే సంస్థను ఏర్పాటు చేశారు.
- దీనినే ముల్కీ లీగ్ అని పిలిచేవారు.
- ఇది స్థానిక నివాసితుల (ముల్కీల) ప్రయోజనాలకు ప్రాతినిధ్యం వహించింది, ముఖ్యంగా: ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలు, పరిపాలనా న్యాయం.
- స్థాపన సంవత్సరం: 1935
- కార్యకలాపాలు: హైదరాబాద్ సంస్థానంలోని తెలంగాణ ప్రాంతాలు

ముల్కీ లీగ్ యొక్క లక్ష్యాలు

- ముల్కీ నిబంధనల (1919) కఠిన అమలు.
- స్థానిక నివాసితులకు ఉద్యోగ అవకాశాల రక్షణ.
- నాన్-ముల్కీల అక్రమ నియామకాలకు వ్యతిరేకత.
- స్థానికులకు న్యాయమైన ప్రాతినిధ్యం కోసం డిమాండ్: సివిల్ సర్వీసెస్, విద్యా సంస్థలు.
- తెలంగాణ ప్రజలలో వారి రాజ్యాంగ మరియు పరిపాలనా హక్కులపై అవగాహన కల్పించడం.

ముల్కీ లీగ్ స్వభావం

- ముల్కీ లీగ్: అహింసాయుతమైనది, సమస్య ఆధారితమైనది, ఉపాధి కేంద్రంగా పనిచేసింది.
- ఇది ప్రజాస్వామ్య పాలన లేదా ప్రత్యేక రాష్ట్రాన్ని డిమాండ్ చేయలేదు.
- దీని పోరాటం హైదరాబాద్ సంస్థానం పరిధిలో పరిపాలనా న్యాయంపై దృష్టి సారించింది.

కార్యకలాపాలు & పద్ధతులు

- నిజాం ప్రభుత్వానికి వినతిపత్రాలు సమర్పించడం.
- విద్యావంతులైన యువతతో బహిరంగ సమావేశాలు, చర్చలు.
- అవగాహన కల్పించడం: ముల్కీ నిర్వచనం, ఉద్యోగ ఉల్లంఘనలు.
- ముల్కీ నిబంధనలు ఉల్లంఘించబడిన, బయటి వ్యక్తులు అక్రమంగా నియమితులైన కేసులను ఎత్తిచూపడం.

ముల్కీ లీగ్ యొక్క ప్రాముఖ్యత

- తెలంగాణ ప్రజల తొలి వ్యవస్థీకృత రాజకీయ వేదిక.
- హైదరాబాద్ సంస్థానం పరిధిలో ప్రాంతీయ హక్కుల ఆలోచనను పరిచయం చేసింది.
- ఉపాధి సమస్యలను సామూహిక ప్రజా సమస్యగా మార్చింది.
- భవిష్యత్తు ఉద్యమాలకు పునాది వేసింది: 1952 ముల్కీ ఉద్యమం, 1969 జై తెలంగాణ ఉద్యమం, రాజ్యాంగ రక్షణలు (ఆర్టికల్ 371-D).

ముల్కీ లీగ్ పరిమితులు

- నిరంకుశ రాచరిక పాలన మరియు పరిమిత రాజకీయ స్వేచ్ఛలో పనిచేసింది.
- పట్టణ విద్యావంతులైన వర్గాలకే పరిమితమైంది, గ్రామీణ ప్రజల భాగస్వామ్యం లేదు.
- ఉన్నత వర్గాలు మరియు అధికారుల నుండి పరిపాలనా పరమైన ప్రతిఘటనను ఎదుర్కొంది.

కీలక అంశం

1935లో స్థాపించబడిన ముల్కీ లీగ్ తెలంగాణలో ఉపాధి హక్కుల కోసం ఏర్పడిన తొలి రాజకీయ చైతన్యానికి ప్రతీక, ఇది తరువాత తెలంగాణ ఉద్యమాలకు బలమైన పునాది వేసింది.

TelanganaWEB

TelanganaWEB

హైదరాబాద్ సంస్థానం భారత యూనియన్‌లో విలీనం (1948)

Merger of Hyderabad State into the Indian Union (1948)

భారత స్వాతంత్ర్యం (1947) & నిజాం వైఖరి

- 15 ఆగస్టు 1947: భారత స్వాతంత్ర్యం, బ్రిటిష్ పారామౌంసీ ముగింపు.
- సంస్థానాలకు 3 ఎంపికలు: భారత్/పాకిస్తాన్‌లో చేరడం లేదా స్వతంత్రంగా ఉండటం.
- హైదరాబాద్ (VII నిజాం మీర్ ఉస్మాన్ అలీ ఖాన్) స్వతంత్రంగా ఉండాలని నిర్ణయం.
- అంతర్గత పరిస్థితులు: భూపరివేష్టిత ప్రాంతం, హిందూ మెజారిటీ, నిజాం ముస్లిం పాలకుడు, భూస్వామ్య అణచివేత, రైతు పోరాటాలు.

రజాకార్లు & శాంతిభద్రతల సమస్య

- రజాకార్లు: ఖాసిం రజ్వీ నేతృత్వంలోని ప్రైవేట్ మిలీషియా (MIM అనుబంధం).
- కార్యకలాపాలు: నిజాం అధికారం అమలు, భయాందోళనల సృష్టి, మత ఉద్రిక్తతల పెంపు.

భారత ప్రభుత్వ ప్రతిస్పందన & పోలీస్ యాక్షన్ (ఆపరేషన్ పోలో)

- భారత ప్రభుత్వం దృష్టిలో హైదరాబాద్ స్వాతంత్ర్యం: దేశ సమగ్రతకు ముప్పు.
- సెప్టెంబర్ 1948: సైనిక చర్య 'ఆపరేషన్ పోలో' (పోలీస్ యాక్షన్).
- కాలం: 13 సెప్టెంబర్ 1948 – 17 సెప్టెంబర్ 1948. భారత సైన్యం ప్రవేశం, హైదరాబాద్ దళాల లొంగుబాటు.

విలీనం & తక్షణ మార్పులు

- 17 సెప్టెంబర్ 1948: హైదరాబాద్ భారత యూనియన్‌లో అధికారికంగా విలీనం.
- నిజాం విలీనాన్ని అంగీకరించారు. పార్ట్-B రాష్ట్రంగా గుర్తింపు.
- తక్షణ మార్పులు: సైనిక పరిపాలన (Military Administration) ఏర్పాటు, ప్రజాస్వామ్య సంస్థలు వెంటనే రాలేదు. లక్ష్యం: శాంతిభద్రతల పునరుద్ధరణ, భూస్వామ్య నియంత్రణ రద్దు.

కీలక అంశం

1948లో హైదరాబాదు సంస్థాన రాష్ట్రం భారత యూనియన్‌లో విలీనం కావడం ద్వారా సామంత రాజ్య పాలనకు ముగింపు పలికినా, తెలంగాణ ప్రజలకు తక్షణ ప్రజాస్వామ్య పాలన మాత్రం అందలేదు.

TelanganaWEB

TelanganaWEB

సైనిక పాలన మరియు వెల్లోడి పరిపాలన (1948–1952)

Military Rule & Vellodi Administration (1948–1952)

విలీనం తర్వాతి పరిపాలన (1948) & సైనిక పాలన

- 17 సెప్టెంబర్ 1948 విలీనం తర్వాత తక్షణ ప్రజాస్వామ్య పాలన లేదు.
- హైదరాబాద్ సైనిక పరిపాలన కిందకు: లక్ష్యాలు - శాంతిభద్రతల పునరుద్ధరణ, రజాకార్ల నిరాయుధీకరణ, పాలనా స్థిరీకరణ.
- మేజర్ జనరల్ J.N. చౌదరి: సైనిక గవర్నర్‌గా నియామకం (సెప్టెంబర్ 1948 – డిసెంబర్ 1949). బాధ్యతలు: శాంతి భద్రతలు, పౌర పరిపాలన పునర్వ్యవస్థీకరణ.

M.K. వెల్లోడి పరిపాలన (1949–1952)

- డిసెంబర్ 1949: M.K. వెల్లోడి ముఖ్యమంత్రిగా నియామకం (నామినేటెడ్, ఎన్నికైనది కాదు).
- స్వభావం: ఆపద్ధర్మ ప్రభుత్వం (Caretaker Government). లక్ష్యాలు: పరిపాలనా కొనసాగింపు, ప్రజాస్వామ్య పరివర్తనకు సన్నాహం.
- ప్రజా భాగస్వామ్యం పరిమితం, రాజకీయ కార్యకలాపాలపై ఆంక్షలు.

ఉపాధి & భాషా సమస్యలు

ఉపాధి విధానాలు

- ముల్కీ నిబంధనల ఉల్లంఘన: స్థానిక ఉపాధి రక్షణల నిర్లక్ష్యం, నాన్-ముల్కీలకు ప్రాధాన్యత.
- కారణాలు: పరిపాలనా శూన్యత, అనుభవజ్ఞులైన ఇతర ప్రాంత అధికారుల పట్ల మొగ్గు.

భాషా సమస్య

- పరిపాలనలో ఉర్దూ కొనసాగింపు, తెలుగుకు పూర్తి గుర్తింపు లేదు.
- ఉర్దూ రాకపోవడంతో తెలంగాణ అభ్యర్థులకు అన్యాయం, ఉన్నత పదవుల నుండి

కీలక అంశం

సైనిక పాలన మరియు వెల్లోడి పరిపాలన కాలంలో ముల్కీ నియమాలు సరిగా అమలు కాకపోవడం వల్ల తెలంగాణలో ఉపాధి అసంతృప్తి పెరిగి, తదుపరి ఉద్యమాలకు పునాది ఏర్పడింది.

TelanganaWEB

సైనిక పాలన & వెల్లోడి పరిపాలన

Military Rule & Vellodi Administration (1948–1952)

📌 విలీనం తర్వాతి పరిపాలన (1948)

- 1948 సెప్టెంబర్ 17న విలీనం తర్వాత ప్రజాస్వామ్య పాలన వెంటనే లేదు.
- శాంతిభద్రతల పునరుద్ధరణ, రజాకార్ల నిరాయుధీకరణ, పరిపాలన స్థిరీకరణ కోసం సైనిక పరిపాలన.
- ఇది రాచరికి పాలన నుండి భారత పరిపాలనకు పరివర్తన కాలం.

📌 హైదరాబాద్ సైనిక గవర్నర్

- మేజర్ జనరల్ జె. ఎన్. చౌదరి సైనిక గవర్నర్‌గా నియామకం.
- బాధ్యతలు: శాంతిభద్రతల నిర్వహణ, సివిల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ పునర్‌వ్యవస్థీకరణ, భూస్వామ్య నిర్మాణాల కూల్చివేత పర్యవేక్షణ.
- కాలం: సెప్టెంబర్ 1948 నుండి డిసెంబర్ 1949 వరకు.

📌 ఎం. కె. వెల్లోడి ముఖ్యమంత్రిగా నియామకం

1949–1952

- డిసెంబర్ 1949లో ఎం. కె. వెల్లోడి నియామకం.
- ప్రభుత్వం: నామినేటెడ్ (ఎన్నికైనది కాదు), భారత ప్రభుత్వ పర్యవేక్షణలో పనిచేసింది.
- ఈ దశను వెల్లోడి పరిపాలన (Vellodi Administration) అంటారు.
- కాలం: 1949–1952. స్థానం: ముఖ్యమంత్రి (నామినేటెడ్).

📌 వెల్లోడి ప్రభుత్వ స్వభావం

- కేర్ టేకర్ ప్రభుత్వం.
- లక్ష్యాలు: పరిపాలనా కొనసాగింపు, ప్రజాస్వామ్య పరివర్తనకు సన్నద్ధత.
- ప్రజల భాగస్వామ్యం పరిమితం, రాజకీయ కార్యకలాపాలు నియంత్రించబడ్డాయి.

📌 సైనిక & వెల్లోడి కాలంలో ఉద్యోగ విధానాలు

- ముల్కీ నిబంధనలు ఉన్నప్పటికీ, నియామకాలు: స్థానిక ఉపాధి రక్షణలను విస్మరించాయి, నాన్-లోకల్స్‌కు ప్రాధాన్యతనిచ్చాయి.
- కారణాలు: పరిపాలనా శూన్యత, ఇతర ప్రాంతాల నుండి అనుభవజ్ఞులైన అధికారులకు ప్రాధాన్యత.
- ఫలితం: తెలంగాణ యువతలో అసంతృప్తి, ముల్కీ నిబంధనల ఉల్లంఘన ఆరోపణలు.

📌 సివిల్ సర్వీసెస్ & భాషా సమస్య

- కొంతకాలం వరకు ఉర్దూ అధికార భాషగా కొనసాగింది.
- తెలుగు పాలనలో పూర్తిగా అనుసంధానించబడలేదు.
- చాలా మంది తెలంగాణ అభ్యర్థులు: ఉర్దూ ప్రావీణ్యం లేకపోవడంతో నష్టపోయారు, ఉన్నత పదవుల నుండి మినహాయించబడ్డారు.

📌 తెలంగాణ సమాజంపై ప్రభావం

- ప్రజాస్వామ్య పాలన, ఉపాధి న్యాయంపై అంచనాలు వెంటనే నెరవేరలేదు.
- 1952 ముల్కీ ఉద్యమం, భవిష్యత్తు ఉద్యమాలకు పునాది వేసింది.
- తెలంగాణ ప్రజల భావన: పాత పరిపాలనా పద్ధతుల కొనసాగింపు, ప్రాంతీయ ప్రాతినిధ్యం లేకపోవడం.

⭐ కీలక అంశం

సైనిక పాలన మరియు వెల్లోడి పరిపాలన కాలంలో ముల్కీ నియమాలు సరిగా అమలు కాకపోవడం వల్ల తెలంగాణలో ఉపాధి అసంతృప్తి పెరిగి, తదుపరి ఉద్యమాలకు పునాది ఏర్పడింది.

TelanganaWEB

ముల్కీ నియమాల ఉల్లంఘన & దాని పర్యవసానాలు (1948–1952)

Violation of Mulki Rules & Its Implications (1948–1952)

ముల్కీ నియమాల నేపథ్యం

- 1919 ఫర్మానా ద్వారా జారీ చేయబడిన ముల్కీ నియమాలు 1948 విలీనం తర్వాత కూడా చట్టబద్ధంగా అమలులో ఉన్నాయి.
- లక్ష్యాలు: స్థానిక (ముల్కీ) అభ్యర్థుల రక్షణ, తెలంగాణ నివాసితులకు ప్రభుత్వ ఉపాధిలో ప్రాధాన్యత.

ఉల్లంఘనలు (1948–1952): సైనిక & వెల్లోడి పాలన

- ముల్కీ నియమాలు కఠినంగా అమలు కాలేదు.
- అనేక నియామకాలు ముల్కీ హోదా పరిశీలించకుండా జరిగాయి.
- మద్రాస్, బొంబాయి ప్రాంతాల నుండి నాన్-లోకల్ అధికారుల నియామకం.
- కారణం: పరిపాలనా అత్యవసరం, శిక్షణ పొందిన స్థానిక సిబ్బంది కొరత.

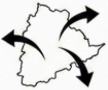

ఉల్లంఘన స్వభావం & ప్రభావం

ఉల్లంఘన స్వభావం

- క్లరికల్, అడ్మినిస్ట్రేటివ్, పోలీస్, రెవెన్యూ, విద్యా శాఖల్లో, సచివాలయ స్థాయి పత్ర ఉల్లంఘనలు.
- తాత్కాలిక నియామకాలు శాశ్వతం కావడం, ముల్కీ అర్హత పక్కన పెట్టడం, అర్హత ఉన్నా స్థానికులను విస్మరించడం.

భాష & విద్య పాత్ర

- పరిపాలనా భాషగా ఉర్దూ కొనసాగింపు.
- తెలుగులో చదివిన అనేకమంది తెలంగాణ యువతకు ఉర్దూ/ఇంగ్లీష్ నైపుణ్యం లేకపోవడం.
- ఫలితంగా ఉన్నత ప్రభుత్వ ఉద్యోగాల నుండి నిర్మాణాత్మక మినహాయింపు.

తెలంగాణ ప్రజల ప్రతిస్పందన & పరిష్కార వైఫల్యం

- విద్యావంతులైన యువత, విద్యార్థులు: వినతిపత్రాలు, అభ్యంతరాలు, ముల్కీ నియమాల కఠిన అమలుకు డిమాండ్.
- ఫిర్యాదులపై ఆలస్యం, నిర్లక్ష్యం, తక్షణ దిద్దుబాటు చర్యలు లేకపోవడం -> పరిపాలనపై విశ్వాసం కోల్పోవడం, అన్యాయ భావన పెరుగుదల.

కీలక అంశం

ముల్కీ నియమాల ఉల్లంఘన వల్ల తెలంగాణ యువతలో ఉపాధి అన్యాయంపై అవగాహన పెరిగి, అది క్రమంగా ప్రాంతీయ ఉద్యమంగా రూపాంతరం చెందింది.

TelanganaWEB

ముల్కీ నియమాల ఉల్లంఘన & దాని పర్యవసానాలు (1948–1952)

Violation of Mulki Rules & Its Implications (1948–1952)

📌 నేపథ్యం: అమలులో ఉన్న ముల్కీ నియమాలు

- 1919లో VII నిజాం ఫర్మాన్ ద్వారా ప్రవేశపెట్టిన ముల్కీ నియమాలు 1948లో హైదరాబాద్ విలీనం తర్వాత కూడా చట్టపరంగా చెల్లుబాటు అయ్యాయి.
- ఈ నియమాలు దీని కోసం ఉద్దేశించబడ్డాయి: స్థానిక (ముల్కీ) అభ్యర్థులను రక్షించడం, ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలలో తెలంగాణ నివాసితులకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం.

📌 సైనిక & వెల్లోడి కాలంలో ఉల్లంఘనలు

- సైనిక పాలన (1948–1949) మరియు వెల్లోడి పరిపాలన (1949–1952) కాలంలో: ముల్కీ నియమాలు కఠినంగా అమలు కాలేదు.
- అనేక నియామకాలు ముల్కీ స్థితిని ధృవీకరించకుండా జరిగాయి.
- చాలా ప్రభుత్వ పోస్టులను నాన్-లోకల్ అధికారులు భర్తీ చేశారు, ముఖ్యంగా: మద్రాస్ ప్రెసిడెన్సీ, బొంబాయి ప్రాంతం నుండి.
- సమర్థన: పరిపాలనా అత్యవసరం, శిక్షణ పొందిన స్థానిక సిబ్బంది లేకపోవడం.

📌 ముల్కీ నియమాల ఉల్లంఘన స్వభావం

- ఉల్లంఘనలు ప్రధానంగా వీటిలో జరిగాయి: క్లరికల్ మరియు అడ్మినిస్ట్రేటివ్ సర్వీసెస్, పోలీస్ మరియు రెవెన్యూ విభాగాలు, విద్యా సంస్థలు, సెక్రటేరియట్ స్థాయి పోస్టులు.
- కీలక నమూనాలు: తాత్కాలిక నియామకాలు శాశ్వతమయ్యాయి, ముల్కీ అర్హతను పక్కన పెట్టారు, అర్హత ఉన్నప్పటికీ స్థానిక అభ్యర్థులను విస్మరించారు.

📌 భాష & విద్య యొక్క పాత్ర

- కొంతకాలం వరకు ఉర్దూ పరిపాలనా భాషగా కొనసాగింది.
- చాలా మంది తెలంగాణ యువత: తెలుగులో విద్యాభ్యాసం చేశారు, ఉర్దూ లేదా ఇంగ్లీష్‌లో ప్రావీణ్యం లేదు.
- ఇది ఉన్నత ప్రభుత్వ ఉద్యోగాల నుండి స్థానికులను నిర్మాణాత్మకంగా మినహాయించింది.

📌 తెలంగాణ ప్రజల ప్రతిస్పందన

- విద్యావంతులైన యువత: వినతిపత్రాలు సమర్పించడం, సంఘాల ద్వారా అభ్యంతరాలు వ్యక్తం చేయడం ప్రారంభించారు.
- ఉద్యోగులు మరియు విద్యార్థులు: ముల్కీ నియమాలను కఠినంగా అమలు చేయాలని డిమాండ్ చేశారు.
- అసంతృప్తి ప్రధానంగా వ్యాపించింది: హైదరాబాద్ నగరం, వరంగల్, కరీంనగర్, నిజామాబాద్ ప్రాంతాలు.

📌 పరిహార యంత్రాంగాల వైఫల్యం

- ముల్కీ ఉల్లంఘనలపై ఫిర్యాదులు: ఆలస్యం చేయబడ్డాయి, తరచుగా విస్మరించబడ్డాయి, తక్షణమే బలమైన దిద్దుబాటు చర్యలు తీసుకోలేదు.
- ఇది దీనికి దారితీసింది: పరిపాలనపై విశ్వాసం కోల్పోవడం, అన్యాయం జరుగుతుందనే భావన పెరగడం.

📌 దీర్ఘకాలిక పర్యవసానాలు

- ముల్కీ నియమాల ఉల్లంఘన ఫలితంగా: ఉపాధి ఆధారిత ప్రాంతీయ చైతన్యం పెరిగింది, పరిపాలనా సమస్య రాజకీయ డిమాండ్‌గా మారింది.
- ప్రత్యక్ష దారి: 1952 ముల్కీ ఉద్యమం, సిటీ కాలేజీ సంఘటన, నిర్దిష్ట సమస్యలతో తెలంగాణ ప్రత్యేక ప్రాంతంగా గుర్తింపు బలోపేతం కావడం.

⭐ కీలక అంశం

ముల్కీ నియమాల ఉల్లంఘన వల్ల తెలంగాణ యువతలో ఉపాధి అన్యాయంపై అవగాహన పెరిగి, అది క్రమంగా ప్రాంతీయ ఉద్యమంగా రూపాంతరం చెందింది.

ప్రజా ప్రభుత్వ ఏర్పాటు & 1952 ముల్కీ ఉద్యమం

Formation of Popular Ministry & 1952 Mulki Agitation

ప్రజాస్వామ్య డిమాండ్ & మొదటి ఎన్నికలు

- విలీనం తర్వాత ప్రతినిధ్య ప్రభుత్వం, ప్రజాస్వామ్య సంస్థల కోసం ప్రజల డిమాండ్.
- 26 జనవరి 1950: భారత రాజ్యాంగం అమలు, డిమాండ్లకు బలం.
- హైదరాబాద్ రాష్ట్రంలో మొదటి సాధారణ ఎన్నికలకు సన్నాహాలు.

ప్రజా ప్రభుత్వం (1952) & అంచనాలు

- 1952: ఎన్నికల నిర్వహణ. బూర్గుల రామకృష్ణారావు మొదటి ప్రజా (ఎన్నికైన) మంత్రివర్గం ఏర్పాటు.
- సైనిక, నామినేటెడ్ పాలన ముగింపు. ప్రజల అంచనాలు: ముల్కీ హక్కుల రక్షణ, న్యాయమైన ఉపాధి విధానాలు.

ఉల్లంఘనల కొనసాగింపు & అసంతృప్తి

- ఎన్నికైన ప్రభుత్వం ఉన్నప్పటికీ ముల్కీ నియమాల అమలు వైఫల్యం.
- ప్రభుత్వ ఉద్యోగాల్లో స్థానికేతరుల కొనసాగింపు. మునుపటి ఉల్లంఘనల సవరణ లేదు.
- తెలంగాణ యువత, ఉద్యోగులలో నిరాశ.

1952 ముల్కీ ఉద్యమం & సిటీ కాలేజ్ ఘటన

- యువత, విద్యార్థులు, ఉద్యోగుల నిరసనలు, ఆందోళనలు. డిమాండ్: ముల్కీ నియమాల కఠిన అమలు.
- 1952 సిటీ కాలేజ్ ఘటన: ఉద్యమ శిఖరాగ్రం. నిరసనకారులపై పోలీసు చర్య. ముల్కీ ప్రతిఘటనకు చిహ్నం.

ప్రభుత్వ ప్రతిస్పందన & ప్రాముఖ్యత

- ప్రభుత్వ చర్చలు, విచారణలు జాప్యం, అసంతృప్తి కొనసాగింపు.
- ప్రాముఖ్యత: స్వాతంత్ర్యం తర్వాత తెలంగాణలో మొదటి ప్రజా ఉద్యమం. ముల్కీ సమస్య ప్రజా సమస్యగా రూపాంతరం. భవిష్యత్ ఉద్యమాలకు పునాది.

కీలక అంశం

1952లో ఏర్పడిన ప్రజా ప్రభుత్వం ఉన్నప్పటికీ ముల్కీ నియమాల అమలులో వైఫల్యం తెలంగాణలో మొదటి ప్రజా ఉద్యమానికి దారితీసింది.

ప్రజా ప్రభుత్వం ఏర్పాటు & 1952 ముల్కీ ఉద్యమం

Formation of Popular Ministry & 1952 Mulki Agitation

నామినేటెడ్ పాలన ముగింపు & ప్రజాస్వామ్య డిమాండ్

- హైదరాబాద్ విలీనం తర్వాత ప్రతినిధ్య ప్రభుత్వం, ప్రజాస్వామ్య సంస్థల కోసం డిమాండ్ పెరిగింది.
- 1950 జనవరి 26న భారత రాజ్యాంగం అమలులోకి రావడంతో డిమాండ్లు బలపడ్డాయి.
- హైదరాబాద్ రాష్ట్రంలో తొలి సార్వత్రిక ఎన్నికలకు సన్నాహాలు.

ప్రజా ప్రభుత్వం ఏర్పాటు (1952)

- 1952లో హైదరాబాద్ రాష్ట్రంలో ఎన్నికలు జరిగాయి.
- బూర్గుల రామకృష్ణారావు తొలి ప్రజా (ఎన్నికైన) ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పాటు చేశారు.
- ఇది సైనిక మరియు నామినేటెడ్ పాలనకు ముగింపు పలికింది.
- ప్రజల అంచనాలు: ముల్కీ హక్కుల రక్షణ, న్యాయమైన ఉద్యోగ విధానాలు.
- కాలం: 1952 (Year: 1952). ముఖ్యమంత్రి: బూర్గుల రామకృష్ణారావు

ముల్కీ ఉల్లంఘనల కొనసాగింపు

- ఎన్నికైన ప్రభుత్వం ఉన్నప్పటికి ముల్కీ నియమాలు కఠినంగా అమలు కాలేదు.
- ప్రభుత్వ ఉద్యోగాల్లో నాన్-లోకల్స్ కొనసాగుతున్నారు.
- పూర్వపు ఉల్లంఘనలు సరిదిద్దబడలేదు.
- ఇది తెలంగాణ యువత, ఉద్యోగులను నిరాశపరిచింది.

సిటీ కాలేజీ సంఘటన (1952)

- హైదరాబాద్‌లోని సిటీ కాలేజీ సంఘటనతో ఉద్యమం గరిష్ఠ స్థాయికి చేరుకుంది.
- ముల్కీ ఉల్లంఘనలు, స్థానిక యువత నిరుద్యోగానికి వ్యతిరేకంగా విద్యార్థుల నిరసన.
- పోలీసు చర్యతో ఉద్యమం తీవ్రతరం.
- ఈ సంఘటన ముల్కీ ప్రతిఘటనకు చిహ్నంగా మారింది.

1952 ముల్కీ ఉద్యమం ఆవిర్భావం

- విద్యావంతులైన యువత, విద్యార్థులు, ఉద్యోగులు నిరసనలు, ప్రదర్శనలు ప్రారంభించారు.
- ప్రభుత్వానికి వినతిపత్రాలు.
- ప్రధాన డిమాండ్: ముల్కీ నియమాల కఠిన అమలు, రక్షిత పోస్టుల నుండి నాన్-ముల్కీల తొలగింపు.

- ప్రదేశం: సిటీ కాలేజీ, హైదరాబాద్. కాలం: 1952.

ప్రభుత్వ స్పందన

- ప్రజా ప్రభుత్వం చర్చలు, పరిపాలనా విచారణలకు ప్రయత్నించింది.
- అయినప్పటికి, నిర్దిష్ట దిద్దుబాటు చర్యలు ఆలస్యం.
- ప్రజా అసంతృప్తి కొనసాగింది. ఉద్యమం క్రమంగా సద్దుమణిగినా సమస్యలు పరిష్కారం కాలేదు.

1952 ముల్కీ ఉద్యమం యొక్క ప్రాముఖ్యత

- స్వాతంత్ర్యం తర్వాత తెలంగాణలో తొలి ప్రజా ఉద్యమం.
- ముల్కీ సమస్యను ప్రజా సమస్యగా మార్చింది.
- విద్యార్థులు, ఉద్యోగులు, విద్యావంతులైన మధ్యతరగతి ప్రజలలో రాజకీయ అవగాహన కల్పించింది.
- భవిష్యత్తు తెలంగాణ ఉద్యమాలు, ప్రాంతీయ చైతన్యానికి పునాది వేసింది.

కీలక అంశం

1952లో ఏర్పడిన ప్రజా ప్రభుత్వం ఉన్నప్పటికి ముల్కీ నియమాల అమలులో వైఫల్యం తెలంగాణలో మొదటి ప్రజా ఉద్యమానికి దారితీసింది.

తెలంగాణ : భౌగోళిక గుర్తింపు
(Quick Notes)

ప్రాంతం & స్వభావం
- దక్కన్ పీఠభూమి (Deccan Plateau)
- ఎగుడుదిగుడు పీఠభూమి, రాతి నేలలు, తరచుగా కరువు ముప్పు

నదులు & నీటిపారుదల
- గోదావరి (ఉత్తరం), కృష్ణా (దక్షిణం)
- ఉపనదులు: మంజీరా, ప్రాణహిత, మూసీ
- చెరువుల ఆధారిత సాగు (Cheruvulu), వర్షాధార వ్యవసాయం

👉 కీలక అంశం: భౌగోళిక పరిస్థితులు వ్యవసాయ సంక్షోభాన్ని, గ్రామీణ సంస్కృతిని రూపొందించాయి.

హైదరాబాద్ సంస్థానం & తెలంగాణ
- స్థాపన: 1724, స్థాపకుడు: ఆసఫ్ జా I
- రాజవంశం: ఆసఫ్ జాహీ నిజాంలు (1724–1948)
- తెలంగాణ: ప్రధాన తెలుగు ప్రాంతం, రాజకీయ & రెవెన్యూ వెన్నెముక
- ప్రధాన జిల్లాలు: వరంగల్, నిజామాబాద్, కరీంనగర్, మహబూబ్ నగర్, మెదక్, నల్గొండ

సమాజం & సంస్కృతి (Exam Focus)
- గ్రామీణ, వ్యవసాయ ఆధారిత, కుల-స్తరీకృత
- గిరిజన తెగలు: గోండులు, కోయలు, లంబాడాలు (Banjaras), చెంచులు
- సంస్కృతి: జానపద ఆధారిత
- పండుగలు: బతుకమ్మ, బోనాలు
- కళారూపాలు: ఒగ్గు కథ, బుర్ర కథ

భాష & పరిపాలన
- అధికార భాష: ఉర్దూ
- ప్రజల భాష: తెలుగు (తెలంగాణ యాస)
- తెలుగుకు అధికారిక హోదా లేదు, పరిపాలన & కోర్టుల నుండి మినహాయింపు
- ప్రభావం: భాషా అవరోధం, ఉద్యోగ అవకాశాలు పరిమితం

భూస్వామ్య అధికార నిర్మాణం
- జాగీర్దార్లు: నిజాం నుండి భూమి గ్రాంట్లు, రెవెన్యూ & పోలీసు అధికారాలు
- దేశ్‌ముఖ్‌లు: స్థానిక వంశపారంపర్య రెవెన్యూ అధికారులు
- ఎలైట్స్: నిజాం ఆస్థానానికి దగ్గర, పరిపాలనపై ఆధిపత్యం
- 👉 ఫలితం: రైతుల దోపిడీ, వెట్టి చాకిరి (Vetti), ప్రజాస్వామ్య భాగస్వామ్యం శూన్యం

ముల్కీ వ్యవస్థ (VERY IMPORTANT)
- ముల్కీ = హైదరాబాద్ సంస్థాన స్థానిక నివాసి
- చట్టపరమైన ఆధారం: 1919 ఫర్మానా (జారీ: మీర్ ఉస్మాన్ అలీ ఖాన్)
- నిర్వచనం: హైదరాబాద్ సంస్థానంలో జననం లేదా 15 సంవత్సరాల నిరంతర నివాసం
- లక్ష్యం: స్థానిక ఉపాధి రక్షణ, స్థానికేతరులకు నియంత్రణ

ముల్కీ లీగ్ (1935)
- అసలు పేరు: నిజాం సబ్జెక్ట్స్ లీగ్
- సంవత్సరం: 1935
- స్వభావం: అహింసా యుతమైనది, ఉపాధి కేంద్రితమైనది
- ప్రాముఖ్యత: తెలంగాణలో తొలి రాజకీయ చైతన్యం, తదుపరి ఉద్యమాలకు పునాది

భారత యూనియన్‌లో విలీనం (1948)
- స్వాతంత్ర్యం: 15 ఆగస్టు 1947, నిజాం ఎంపిక: స్వాతంత్ర్యం
- ఆపరేషన్: ఆపరేషన్ పోలో (Operation Polo) (13–17 సెప్టెంబర్ 1948)
- ఫలితం: హైదరాబాద్ భారత్‌లో విలీనం, పార్ట్-B రాష్ట్రం

సైనిక పాలన & వెల్లోడి పాలన
- సైనిక గవర్నర్: మేజర్ జనరల్ J.N. చౌదరి (1948–1949)
- వెల్లోడి పరిపాలన: M.K. వెల్లోడి (1949–1952), నామినేటెడ్ ప్రభుత్వం

ముల్కీ నియమాల ఉల్లంఘన (1948–1952)
- సమస్యలు: నాన్-లోకల్స్ నియామకం, ముల్కీ అర్హత విస్మరణ
- ప్రభావిత శాఖలు: రెవెన్యూ, పోలీస్, విద్య
- ఫలితం: యువత అసంతృప్తి, ప్రాంతీయ చైతన్యం

ప్రజా ప్రభుత్వం & 1952 ముల్కీ ఉద్యమం
- తొలి ఎన్నికైన CM: బూర్గుల రామకృష్ణారావు (1952)
- అంచనాలు: ముల్కీ నియమాల అమలు
- వాస్తవం: ఉల్లంఘనలు కొనసాగింపు
- సిటీ కాలేజ్ ఘటన (City College Incident): హైదరాబాద్, 1952 (విద్యార్థుల నిరసన)

TelanganaWEB

తెలంగాణ చరిత్ర & ఉద్యమం: అధ్యాయం-1
ముఖ్యమైన ప్రశ్నలు & సమాధానాలు

Q1. తెలంగాణ ప్రాంతం భౌగోళికంగా ఏ పీఠభూమిలో బాగం?
Ans. దక్కన్ పీఠభూమి.

Q2. తెలంగాణకు పరిహద్దులుగా ఉన్న రెందు ప్రధాన వదులు ఏవి?
Ans. గోదావరి, కృష్టా.

Q3. తెలంగాణలో ఫాంప్రదాయకంగా ఏ నీటిపారుదల వ్యవస్ట ఎక్కువగా ఉందేది?
Ans. చెరువులు (Tanks).

Q4. హైదరాబాద్ పంస్థానం ఏ సంవత్సరంలో స్థాపించబడేంది?
Ans. 1724.

Q5. ఆపఫ్ జాహీ రాజవంశ స్టాపకుదు ఎనరు?
Ans. నిజాం-ఉల్-ముల్క్ (ఆసఫ్ జా I).

Q6. 1948కి ముందు తెలంగాణ ఏ సంస్టానంలో భాగంగా ఉండేది?
Ans. హైదరాబాద్ సంస్టావం.

Q7. హైదరాబాద్ రాష్ట్ర అధికారక పరిపాలనా భాష ఏది?
Ans. ఉర్దూ.

Q3. తెలంగాణ తెలుగు ప్రధానంగా ఏ భాషచే ప్రభావితమైంది?
Ans. ఉర్దూ.

Q9. హైదరాబాద్ ఏదవ విజాం ఎవరు?
Ans. మిర్ ఉష్మాన్ అలీ భాన్.

Q10. ప్రధాన ముల్కీ షర్మానా ఏ సంవత్సరంలో జారీ చేయబడింది?
Ans. 1919.

Q11. ముల్కీ విధానం ఏ అంశానికి సంబందించినది?
Ans. స్థానికుల ఉపాధి హక్కుల రక్షణ.

Q1. 1919 ఫర్మావా ప్రకారం 'ముల్కీ'గా పరిగణంచదానికి కవీన నివాన కాలం?
Ans. 15 నంవత్సరాలు.

Q2. "ముల్కీ" అనే పదానికి అర్థం ఏమిటి?
Ans. స్థానికుదు / చేశీయుదు.

Q3. నిజాం సబ్జెక్ట్స్ లీగ్‌ను ప్రముఖంగా ఏమని పిలుస్తారు?
Ans. ముల్కీ వీగ్.

Q4. ముల్కీ వీగ్ ఏ సంవత్సరంలో పర్పడింది?
Ans. 1935.

Q5. తెలంగాణలో తొవి రాజకీయ చైతన్య ఉద్యమంగా దేనిని పరిగబిస్తారు?
Ans. ముల్కీ వీగ్ (ఈ సందర్బంలో).

Q7. హైదరాబాద్ పంప్టానం ఏ సంవత్సరంలో భారత యూనియన్‌లో విలీనమైంది?
Ans. 1948 (Septemer 17).

Q1. ఆపరేషన్ పోలోను ఇంకా ఏమని పిలుసాదు?
Ans. పోలీస్ యాక్షన్ (Police Action).

Q18. 1948లో హైదరాబాద్ రాష్ట్ర సైనిక గవర్మర్‌గా ఎవరు నియమితులయ్యారు?
Ans. మేజర్ జనరల్ J.N. చౌదరి.

Q20. ఎన్నికల తర్యాత హైదరాబాద్ రాష్ట్ర మొదటీ ముఖ్యమంత్రి ఎవరు?
Ans. ఖూర్గుల రామకృష్ణారావు.

Q21. హైదరాబాద్ రాష్టంలో ప్రజా ప్రభుత్వం ఏ సంవత్సరంలో ఏర్పదంది?
Ans. 1952.

Q22. పిటీ కాలేజ్ సంఘటన ఏ ఉద్యమానికి సంబందించినది?
Ans. 1952 ముల్కీ ఉద్యమం.

TelanganaWEB